

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

ETICKÝ KÓDEX UNIVERZITY MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

REK/245/2023/109-SR

REK/67/2023/MS

September 2023

OBSAH

PRVÁ ČASŤ ZÁKLADNÉ USTANOVENIA	4
Článok 1 Všeobecné etické zásady	4
Článok 2 Vzťah k univerzite a verejnosti	5
DRUHÁ ČASŤ OSOBITNÉ KATEGÓRIE ETICKÝCH ZÁSAD	5
Článok 3 Etické zásady pri pedagogickej činnosti	5
Článok 4 Zásady etického správania študentov	7
Článok 5 Etické zásady vo vedeckej a výskumnej činnosti	8
Článok 6 Formy porušenia etických pravidiel výskumu	10
Článok 7 Etické zásady pre akademických funkcionárov, riadiacich a vedúcich pracovníkov	11
Článok 8 Etické zásady administratívnych pracovníkov	12
Článok 9 Etické zásady absolventov, nositeľov vedeckých a pedagogických titulov a externých partnerov UMB	12
TRETIA ČASŤ PORUŠENIE ZÁSAD ETICKÉHO KÓDEXU UMB	13
Článok 10	13
ŠTVRTÁ ČASŤ ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA	13
Článok 11.....	13

ETICKÝ KÓDEX

UNIVERZITY MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici (ďalej aj „UMB“ alebo „univerzita“) po schválení Akademickým senátom UMB na návrh predsedu Etickej komisie UMB v súlade s čl. 8 ods. 14 písm. c) Štatútu UMB v zmysle § 9 ods. 1 písm. a) bod 1. zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysokých školách“) dňa 12. septembra 2023 vydáva v súlade s § 15 ods. 1 písm. n) zákona o vysokých školách tento Etický kódex Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (ďalej aj „Etický kódex UMB“).

Preambula

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici je verejnoprávnu a samosprávnou vzdelávacou, vedeckou a umeleckou inštitúciou. Poslaním univerzity je rozvíjať vzdelanosť na základe vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti v duchu národných a demokratických tradícií, rozvíjať harmonickú osobnosť, mravnosť, vedomosti, múdrosť, dobro a tvorivosť v človeku a prispievať tiež k rozvoju vzdelanosti, vedy, kultúry pre blaho celej spoločnosti.

Vytváraním dôstojného akademického prostredia, v ktorom sa morálne a odborne profilujú mladí ľudia pre prácu a život v 21. storočí, prispieva k rozvoju vzdelanosti ako súčasť kultúry a k zvyšovaniu vedeckej, technickej, hospodárskej a umeleckej úrovne spoločnosti. V tejto činnosti nadväzuje na celosvetový vývoj vedy, techniky, umenia a kultúry, usiluje sa o intenzívnu spoluprácu so zahraničnými vzdelávacími inštitúciami a inštitúciami vedy a výskumu.

Na univerzite sú garantované akademické slobody a akademické práva pre všetkých členov jej akademickej obce. Využívanie akademických slobôd a akademických práv musí byť v súlade so zásadami demokracie, humanity a s právnym poriadkom.

Činnosť akademickej obce a ďalších zamestnancov univerzity je založená na dodržiavaní a plnom rešpektovaní princípov humanizmu, rovnosti príležitostí, rodovej rovnosti, slobody, demokracie, ohľaduplnom prístupe k životnému prostrediu, ale aj dobrej pedagogickej a vedecko-výskumnej praxe. Aktívne uplatňovanie princípu ústretovej spolupráce a kolegiality vedie k vzniku živej univerzitnej komunity, ktorá presahuje hranice formálneho spoločenstva tvoreného len na základe existujúceho pracovno-právneho vzťahu alebo zápisu na štúdium.

Etický kódex UMB vyjadruje základné, mravné a etické požiadavky na akademickú obec a ďalších zamestnancov univerzity v zhode s Ústavou SR, so zákonom č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, so Štatútom UMB a ďalšími vnútornými predpismi UMB. Rovnako dôležitá je aj plná akceptácia Európskeho kódexu etiky a integrity výskumu, ako aj zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.

Cieľom Etického kódexu UMB je určiť súhrn pravidiel správania sa všetkých zamestnancov a študentov univerzity a tým predchádzať vzniku eticky sporných situácií. Plnenie stanovených pravidiel Etického kódexu UMB sa stáva prirodzenou súčasťou univerzitného prostredia, ako aj správania sa zamestnancov a študentov univerzity.

V tomto duchu Etický kódex UMB určuje zásady etického konania osôb, ktoré realizujú vzdelávaciu, vedeckovýskumnú alebo inú tvorivú činnosť na UMB, v mene UMB alebo v spolupráci s UMB. Etický kódex UMB takisto určuje zásady etického konania osôb, ktoré vykonávajú riadiacu činnosť vo vedúcich pozíciách na UMB, ako aj zásady etického konania pri ostatných druhoch interakcií, do ktorých vstupujú členovia akademickej obce UMB, ďalší zamestnanci a spolupracovníci UMB.

UMB prijíma tento etický kódex, aby ním pred celou spoločnosťou transparentne zverejnila svoj postoj k univerzálnym etickým hodnotám.

PRVÁ ČASŤ ZÁKLADNÉ USTANOVENIA*

Článok 1 Všeobecné etické zásady

Všetky osoby zamestnané alebo študujúce na UMB:

1. Rešpektujú tieto etické princípy: ľudskosť, rozumnosť, čestnosť, slušnosť, korektnosť, taktnosť, ohľaduplnosť, zodpovednosť, zmysel pre povinnosť, rešpektovanie dôstojnosti iných a vedomie o vlastnej dôstojnosti a cti.

---

* Z dôvodu prehľadnosti, konzistentnosti a plynulosti textu sa v texte Etického kódexu UMB používa generické maskulínium ako zástupné pre všetky rody.

2. Dodržiavajú základné ľudské práva a slobody, a svojim konaním prejavujú vzájomnú úctu voči každému, rešpektujú rovnaké práva pre všetkých bez rozdielu rasy, národnosti, pohlavia, veku, vierovyznania, sociálneho a zdravotného znevýhodnenia. Netolerujú neetické prejavy na pôde univerzity ani mimo nej.
3. Udržiavajú si svoju nezávislosť a slobodu: rozhodovania, kritického myslenia, bádania, výskumu, výberu štúdia v rámci akreditovaných študijných programov, otvorenosti, vyjadrovania a zverejňovania svojich názorov.
4. Svojím správaním spoluvytvárajú atmosféru vysokej pracovnej a spoločenskej morálky na pracovisku a prispievajú tak k formovaniu zodpovedajúcich medziľudských vzťahov nielen s kolegami, ale aj so študentmi univerzity.
5. Majú odmietavý postoj k fyzickému a psychickému násiliu. Odmietajú všetky priame i nepriame formy diskriminácie.
6. Sú lojálni k univerzite. Ctia a rešpektujú meno univerzity, jej históriu a tradície.
7. Využívajú informácie, ktoré súvisia s aktivitami UMB, len na pracovné a študijné účely, nezneužívajú svoje postavenie, informačné systémy a majetok UMB na svoj osobný prospech ani na prospech tretích osôb, ani na akúkoľvek formu korupcie.
8. Dodržiavajú pravidlá politickej neutrality na akademickej pôde UMB.
9. K životnému prostrediu prístupujú ohľaduplne a s rešpektom, svojim správaním napomáhajú jeho ochrane, dbajúc pritom na jeho význam a zachovanie pre budúce generácie.

Článok 2

Vzťah k univerzite a verejnosti

1. UMB si uvedomuje celospoločenský dosah svojho pôsobenia a činnosti. Vedenie UMB spolu s ostatným riadiacimi zamestnancami sa usiluje o vytváranie pracovného prostredia podporujúceho profesionálny aj osobnostný rozvoj zamestnaneckej i študentskej časti

UMB a verí, že tento prístup povedie k excelentným výsledkom a tiež k hrdosti na príslušnosť k UMB a k jej jednotlivým súčasťam. Vo svojich činnostiach všetci členovia akademickej obce, ako aj ďalší zamestnanci UMB vždy konajú tak, aby zachovali vážnosť, vysoký spoločenský kredit a postavenie UMB.

2. Zamestnanci a študenti univerzity pri svojich študijných pobytoch mimo akademickej pôdy univerzity jednájú tak, aby svojím konaním reprezentovali dobré meno univerzity.
3. Zamestnanci a študenti akademickej obce UMB vo vzťahu k verejnosti zdôrazňujú hodnotu vzdelanosti, v rozsahu svojich poznatkov informujú o vedecko-výskumných výsledkoch a ich dopadoch na rôzne oblasti ľudskej činnosti.
4. Moderné informačno-komunikačné prostriedky a sociálne médiá využívajú zamestnanci a študenti na šírenie získaných poznatkov, vedecko-výskumných výsledkov a odborných názorov len ako reprezentanti UMB a nezneužívajú ich na prezentáciu súkromných názorov, postojov a prípadných odmietavých stanovísk k aktuálnym spoločenským témam.

DRUHÁ ČASŤ

OSOBITNÉ KATEGÓRIE ETICKÝCH ZÁSAD

Článok 3

Etické zásady pri pedagogickej činnosti

1. Pedagogická činnosť vysokoškolských učiteľov a výskumných pracovníkov je založená na princípoch tolerancie, úcty k pravde, úcty k človeku a jeho osobnosti, rešpektu k slobode myslenia, vyjadrovania a objektivity.
2. Vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci rešpektujú právo študentov na slobodný prístup k vzdelaniu, podporujú ich kreatívnu prácu s cieľom podnietiť rozvoj ucelenej osobnosti tak z odborného, ako aj etického hľadiska.
3. Vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci využívajú možnosť akademickej pôdy na slobodné a objektívne odovzdávanie svojich vedeckých, odborných a pedagogických poznatkov a znalostí, rešpektujúc právo na vzdelanie a informácie študentov univerzity.

4. Vzťahy členov academickej obce UMB sú vytvárané na báze kolegiality a vzájomného rokovania sú vždy korektné.
5. Vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci nezneužívajú svoje postavenie ako nadradené. Nežiadajú od študentov činnosti, ktoré sú predmetom ich vlastných povinností, a neprivlastňujú si práce študentov. Ak je to opodstatnené, výsledkom práce študentov preukazujú rešpekt uznaním ich ako autorov či spoluautorov v rámci publikačnej činnosti a zverejňovania výsledkov výskumu.
6. Pri pedagogickej činnosti si vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci plnia svoje pracovné povinnosti čestne, zodpovedne a na vysokej profesionálnej úrovni. Využívajú fond pracovného času len na aktivity, ktoré korešpondujú s pracovnou náplňou a pracovnou zmluvou. Všetky mimopracovné aktivity realizujú až po odpracovaní pracovnej doby. Zamestnanec je povinný vyžiadať si od rektora UMB predchádzajúci písomný súhlas na výkon zárobkovej činnosti, ktorá je zhodná s predmetom činnosti zamestnávateľa v súlade s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov a Pracovným poriadkom UMB.
7. Vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci sa usilujú o vlastný odborný rast a získané najnovšie poznatky sa snažia ponúknuť vo výučbe v čo najkvalitnejšej a zrozumiteľnej forme.
8. Vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci pri hodnotení študijných výsledkov, ako aj výsledkov vedeckej práce študentov, prípadne zamestnancov vykonávajú vždy nezaujato, spravodlivo a transparentne tak, aby nevznikali v podobných prípadoch neodôvodnené rozdiely. Neprístupujú na akúkoľvek formu ovplyvňovania výsledkov študentov.
9. V súlade s Etickým kódexom UMB nie je možné umožniť študentom UMB, aby pri vypracovaní záverečných prác 1., 2. alebo 3. stupňa štúdia boli vedení osobou im blízkou v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka. Rovnakú zásadu ctí UMB aj v oblasti hodnotenia výsledkov štúdia alebo vedecko-výskumnej práce, kedy by tieto osoby nemali byť priamou súčasťou habilitačných a inauguračných konaní a rovnako nesmú byť na pracovisku UMB zaradení v priamom vzťahu nadriadenosti a podriadenosti v súlade

so zákonom č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov.

10. Svojím správaním a konaním podporujú antikorupčné správanie, nežiadajú a neprijímajú od iných osôb materiálne ani iné výhody v súvislosti s výkonom svojej práce; odmietajú dary od študenta, jeho rodičov či iných osôb a odmietajú intervencie v prospech študenta.
11. Vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci neuplatňujú postoj tzv. falošnej kolegiality spočívajúci v tolerovaní prípadov porušovania všeobecných etických princípov a pravidiel tohto Etického kódexu UMB, iných vnútorných predpisov UMB a všeobecne záväzných právnych predpisov.
12. Vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci podporujú spoluprácu s domácimi i zahraničnými vzdelávacími, vedeckými a umeleckými inštitúciami so zámerom permanentného intelektuálneho rozvoja všetkých študentov a zamestnancov UMB.

Článok 4

Zásady etického správania študentov

1. Študent má v úcte meno, symboly UMB a jej súčastí, akademických funkcionárov, pedagogických pracovníkov i ostatných zamestnancov univerzity.
2. Študent sa na verejnosti správa a koná reprezentatívne, neznevažuje dobré meno univerzity, jej zamestnancov ani členov študentskej komunity, nespráva sa v rozpore s dobrými mravmi.
3. Študent má právo na vlastný názor, ktorý neobmedzuje dôstojnosť a humanitu, právo na úctu, rešpekt a korektný dialóg zo strany zamestnancov UMB, ako aj zo strany ostatných členov študentskej komunity, slobodne vyjadruje svoje odborné názory, ctí slobodu slova a kritického myslenia, slobodnú výmenu názorov a informácií.
4. Študent aktívne vystupuje proti všetkým prejavom extrémizmu, rasizmu, proti diskriminácii, náboženskej intolerancii, sociálnej neznášanlivosti, znevažovaniu sexuálnej orientácie, odmieta všetko, čo môže urážať ľudskú dôstojnosť.

5. Študent si je vedomý svojej zodpovednosti za následky konania počas vyučovacieho procesu, rešpektuje Študijný poriadok univerzity a využíva jeho ustanovenia v súlade s dobrými mravmi; počas vyučovania je pozorný, aktívny a prichádza na vyučovanie a na skúšky pripravený. Študent nenarušuje priebeh vyučovania alebo skúšky svojím neskorým príchodom alebo predčasným odchodom, vyrušovaním vyučujúceho a ostatných študentov činnosťou, ktorá nie je spojená s vyučovaním, a počas vyučovania používa informačné a komunikačné prostriedky v súlade s usmerneniami vyučujúceho. Na vyučovanie neprichádza pod vplyvom alkoholu a iných omamných látok, počas vyučovania nekonzumuje jedlo a nespí.
6. Študent pri spracovávaní seminárnych, semestrálnych, záverečných prác a pri publikovaní výsledkov vedeckej práce dodržiava etické štandardy, svoje študijné výsledky dosahuje vždy len poctivým spôsobom, nepodvádza a nepoužíva nečestné postupy počas akejkoľvek formy overovania jeho študijných poznatkov a vedomostí. Používa iba skúšajúcim povolené študijné pomôcky a technické prostriedky.
7. Študent sa nedopúšťa plagiátorstva, cudziu prácu nevydáva za svoju.
8. Študent počas vyučovania rešpektuje vyučujúcich aj spolužiakov, správa sa voči nim korektne, taktne a tolerantne. Pri oslovovaní pedagógov a kolegov, vo verbálnej i e-mailovej komunikácii rešpektuje pravidlá spoločenského správania. Nikoho neobťažuje, nediskriminuje, neuráža pre jeho pôvod, národnosť, náboženstvo, vek, pohlavie, sexuálnu orientáciu, prípadne zdravotné postihnutie, nepoužíva násilie alebo hrozbu násilím.
9. Študent v priestoroch univerzity dodržiava zásady spoločenského styku. Na vyučovanie a na skúšku prichádza v primeranom spoločenskom oblečení. Na športových aktivitách a praktických zamestnaniach rešpektuje pri obliekaní požiadavky vyučujúcich.
10. Študent sa správa šetrne voči majetku univerzity. Technické prostriedky, výpočtovú techniku a internet používa iba pre potreby výučby, nezneužíva ich na komerčné účely alebo na protiprávne aktivity. Pri ich používaní dodržiava bezpečnostné predpisy a zásady ochrany zdravia a života.

Článok 5

Etické zásady vo vedeckej a výskumnej činnosti

Vysokoškolskí učitelia, výskumní pracovníci a študenti:

1. Považujú vedeckú, výskumnú a vývojovú prácu za prostriedok na zvyšovanie úrovne poznania spoločnosti, čím sa zvyšuje kvalita výučby študentov univerzity a prestíž univerzity.
2. Pri svojich vedeckých a výskumných prácach využívajú vedecký prístup a ich výskum spočíva v hľadaní a získavaní poznania prostredníctvom systematického skúmania a myslenia, pozorovania a experimentovania.
3. Uvedomujú si plnú zodpovednosť za objektivitu a vierohodnosť svojich výsledkov bádania. Pri zverejňovaní výsledkov dbajú o ich úplnosť, preukázateľnosť a objektivnosť.
4. Rešpektujú základné zásady výskumu, a to:
  - a) spoľahlivosť pri zabezpečovaní kvality výskumu, ktorá sa odráža v návrhu jeho koncepcie, v metodológii, analýzach a vo využívaní zdrojov,
  - b) čestnosť pri vývoji, vykonávaní, posudzovaní, podávaní správ a komunikácii výskumu transparentným, poctivým, úplným a nestranným spôsobom,
  - c) rešpekt voči kolegom, účastníkom výskumu, spoločnosti, ekosystémom, kultúrnemu dedičstvu a životnému prostrediu a
  - d) zodpovednosť za výskum od prvotnej myšlienky až po jeho publikovanie, za jeho riadenie a organizáciu, odbornú prípravu, dohľad a odborné vedenie a za širšie dôsledky výskumu.
5. V odôvodnených prípadoch zachovávajú dôvernosť dát alebo zistení, svoje poznatky však sprístupňujú štandardným spôsobom, pričom dbajú na ochranu prvenstva, svojich autorských práv a práv spoluautorov, na práva duševného vlastníctva a práva univerzity, ako aj práva ďalších osôb podieľajúcich sa na výskume.

6. Pri výskume, ktorého sa zúčastňujú, zaručujú dobrovoľnosť účasti, rešpektujú ľudskú dôstojnosť a samotný výskum prebieha takým spôsobom, aby nedošlo k psychickému ani fyzickému ublíženiu zúčastneným.
7. Vo verejných vystúpeniach zameraných na šírenie vedeckých poznatkov a dosiahnutých výsledkov sa riadia odbornosťou, v ktorej vykonávajú výskumnú, vývojovú, inovačnú alebo pedagogickú činnosť, pričom rozlišujú medzi odborným stanoviskom a osobným názorom.
8. Využívajú finančné prostriedky určené na výskum riadne, svedomito, hospodárne a efektívne.
9. Dodržiavajú princípy nestrannosti v zmysle ideologických či politických názorov a tiež nezávislosti od vonkajších ekonomických, finančných, záujmových, prípadne iných nátlakových skupín.
10. Pri výskumnej činnosti, ako aj v riadiacich a podporných činnostiach postupujú tak, aby sa vylúčila akákoľvek možnosť konfliktu záujmov, ktorá by viedla k zníženiu dôveryhodnosti organizácie, osôb, dosiahnutých výsledkov, publikácií, verejných vystúpení, recenzných a oponentských konaní, riadiacich, rozhodovacích a podporných činností.
11. Vykonávajú svoju expertnú, hodnotiteľskú a oponentskú prácu osobne, nezávisle a korektne.
12. Sprístupňujú a zverejňujú svoje výsledky bádania pre ďalší rozvoj odboru. Výsledky vzdelávacej a vedecko-výskumnej a vývojovej činnosti získanej na pôde univerzity neposkytujú tretím osobám s cieľom získania osobitného prospechu alebo znevýhodnenia univerzity. Pokiaľ je to možné, riadia sa princípmi otvorenej vedy ako jedným z predpokladov posilnenia Európskeho výskumného priestoru.
13. Vo vzťahu k domácej a zahraničnej vedeckej a pedagogickej komunite sa správajú korektne, uznávajú pravidlá právnej ochrany autorských diel, duševného vlastníctva a dbajú na dobré meno univerzity.

14. Pri realizácii svojich projektov majú právo požiadať Etickú komisiu UMB o vyjadrenie a etické posúdenie, či ich výskumná projektová činnosť je v súlade s požadovanými etickými zásadami.
15. Nedodržanie etických pravidiel výskumnej praxe poškodzuje výskumné procesy, narúša vzťahy medzi výskumnými pracovníkmi, podkopáva dôveru vo výskum a jeho dôveryhodnosť, pričom môže dôjsť až k strate vážnosti, profesijnej reputácie a plytvaniu zdrojmi.

Článok 6

Formy porušenia etických pravidiel výskumu

1. Za mimoriadne závažné porušenie etických noriem sa považuje:

- a) vytváranie vymyslených výsledkov a ich zaznamenávanie tak, ako keby boli skutočné (fabrikácia),
- b) manipulácia s výskumným materiálom, zariadeniami alebo procesmi alebo neopodstatnená zmena, vynechanie alebo vypustenie dát alebo výsledkov (falšovanie),
- c) použitie práce a myšlienok iných ľudí bez uvedenia riadneho odkazu na pôvodný zdroj, čím sa porušujú práva pôvodného autora alebo autorov, pôvodcu alebo spolupôvodcov k výsledkom ich tvorivej duševnej činnosti (plagiátorstvo),
- d) krádež, podvod či podvrh v akejkol'vek fáze procesu vedecko-výskumnej práce od zámeru až po zverejnenie výsledkov.

2. Za závažné porušenie správania sa považuje:

- a) manipulácia s autorstvom (autorskými podielmi) alebo znevažovanie úlohy ostatných výskumných pracovníkov v publikáciách,
- b) neodôvodnené odd'áľovanie publikovania výsledkov iných osôb, najmä pri recenznom konaní,
- c) neodôvodnené obviňovanie iných osôb z porušovania zásad etického správania,
- d) zavádzanie a klamanie verejnosti prezentovaním skreslených a nepravdivých informácií o dosiahnutých výsledkoch alebo o ich možnom využití v praxi,
- e) publikovanie eticky pochybným spôsobom vrátane využívania eticky pochybných publikačných platforiem,
- f) zakladanie alebo podpora eticky pochybných publikačných platforiem,

- g) ohrozovanie nezávislosti výskumného procesu alebo oznamovania jeho výsledkov zaujatým spôsobom v prospech financovateľov/podporovateľov výskumu,
- h) zdržiavanie alebo neprimerané bránenie v práci iným výskumným pracovníkom,
- i) obhajovanie a krytie správania, ktoré je v rozpore so zásadami uvedenými v tomto kódexe vrátane poukazovania na nutnú poslušnosť či lojalitu.

3. Za nepripustné správanie sa považuje:

- a) opätovné publikovanie podstatných častí z vlastných skorších publikácií vrátane prekladov bez riadneho uvedenia alebo citovania originálu (tzv. autoplagiátorstvo),
- b) selektívne citovanie s úmyslom podporiť vlastné zistenia alebo vyhovieť redaktorom, recenzentom či kolegom,
- c) neposkytnutie výsledkov výskumu,
- d) bezdôvodné rozširovanie bibliografie,
- e) skresľovanie výsledkov výskumu,
- f) zveličovanie významu a praktického uplatnenia výsledkov výskumu,
- g) zneužívanie služobného veku alebo postavenia na porušovanie integrity výskumu,
- h) ignorovanie prejavov porušovania integrity výskumu alebo utajovanie nevhodných reakcií na porušenie etických a iných pravidiel výskumu.

Článok 7

Etické zásady pre akademických funkcionárov, riadiacich a vedúcich pracovníkov

1. Dekan a vedúci katedier prejavujú rešpekt k etickým zásadám tým, že vytvárajú na fakulte, resp. katedre vhodné podmienky:
  - a) na osobnostný, odborný, kvalifikačný a kariérny rast všetkých členov fakulty, katedry a iných pracovísk,
  - b) aby sa na pracovisku systematicky formovali osobnosti schopné prevziať vedenie fakulty, resp. katedry po skončení vykonávanej funkcie.
2. Okrem uplatňovania všeobecných etických zásad sú všetci akademickí funkcionári, riadiaci a vedúci pracovníci povinní najmä:
  - a) vytvárať optimálne podmienky pre výkon činností všetkých pracovníkov a pracovísk,

- b) vytvárať pracovné prostredie, v ktorom je vylúčená akákoľvek diskriminácia, šikanovanie, ponižovanie, hanobenie a iné prejavy nepriateľstva; ak sa takéto prejavy vyskytnú, sú povinné bezodkladne zabezpečiť nápravu,
- c) konať tak, aby nepoškodzovali meno fakulty alebo univerzity, pracovísk fakulty, členov akademickej obce UMB a zamestnancov fakulty,
- d) dbať na korektný prístup a profesionalitu v pracovnom prostredí, podporovať kvalifikačný rozvoj pracovného kolektívu,
- e) vyžadovať od tvorivých zamestnancov pedagogickú, výskumnú, publikačnú, projektovú a organizačnú aktivitu, rozvíjanie akademickej spolupráce doma i v zahraničí, predovšetkým so zreteľom na kvalitu,
- f) nezneužívať svoje postavenie na vlastný prospech, na znevýhodňovanie iných členov akademickej obce alebo na poškodzovanie dobrého mena, postavenia alebo legitímnych záujmov iných členov akademickej obce,
- g) otvorene prijímať vecnú a korektnú kritiku svojej činnosti ako riadiacich alebo vedúcich pracovníkov, a to bez postihovania autorov kritiky.

Článok 8

Etické zásady administratívnych pracovníkov

1. Okrem uplatňovania všeobecných etických zásad sú administratívni pracovníci povinní najmä:
  - a) plniť pracovné úlohy profesionálne, efektívne a bez zbytočného odkladu,
  - b) podporovať spoluprácu s ostatnými pracovníkmi s cieľom dosiahnuť čo najefektívnejšie plnenie pracovných úloh,
  - c) od iných pracovníkov nepožadovať plnenie pracovných úloh, ktoré im boli uložené alebo za ktoré zodpovedajú, bez dôvodu a neoprávnene ani od nich nepožadovať neodôvodnenú spoluprácu na plnení takýchto úloh,
  - d) vytvárať na svojom pracovisku prostredie kolegiality, dôvery, porozumenia a vzájomnej pomoci,
  - e) vytvárať na svojom pracovisku príjemné prostredie, ktoré prezentuje univerzitu voči verejnosti v pozitívnom svetle, a v komunikácii s verejnosťou dbať na posilňovanie pozitívneho obrazu univerzity,
  - f) nepožadovať ani neprijímať dary ani iné výhody podmieňujúce výkon pracovných činností,

- g) odmietat' protekčné alebo diskriminačné konanie,
- h) novým zamestnancom na svojom úseku pomáhať v procese ich adaptácie,
- i) zachovávať mlčanlivosť o informáciách a skutočnostiach týkajúcich sa zamestnancov alebo študentov univerzity, o ktorých sa dozvedia pri plnení svojich pracovných úloh,
- j) otvorene prijímať vecnú a korektnú kritiku svojej činnosti ako administratívnych pracovníkov, a to bez postihovania autorov kritiky.

Článok 9

Etické zásady absolventov, nositeľov vedeckých a pedagogických titulov a externých partnerov UMB

1. Absolventi UMB a nositelia vedeckých a pedagogických titulov UMB sú viazaní zloženými promočnými sľubmi a naďalej konajú tak, aby nepoškodzovali dobré meno UMB.
2. Absolventi UMB, nositelia vedeckých a pedagogických titulov UMB a externí partneri univerzity konajú tak, aby UMB podporovali v jej spoločenskom, pedagogickom a bádateľskom poslaní.

TRETIA ČASŤ

PORUŠENIE ZÁSAD ETICKÉHO KÓDEXU UMB

Článok 10

1. Etický kódex UMB zaväzuje všetkých zamestnancov a študentov univerzity, aby sa správali v súlade s jeho požiadavkami. Akékoľvek porušenie a následné opatrenia rieši Etická komisia UMB, ktorých členov vymenúva rektor UMB.¹ Všetky prípadné spory v tejto oblasti je potrebné riešiť dôsledne a transparentne.
2. Prerokovanie prípadov porušenia Etického kódexu UMB prebieha štandardným organizačným postupom prostredníctvom príslušných nadriadených zamestnancov, resp.

---

¹ Článok 11 ods. 2 a 4 Štatútu UMB.

prostredníctvom príslušných orgánov akademickej samosprávy s možnosťou predloženia prípadu Etickej komisii UMB.

3. Prípady porušenia Etického kódexu UMB môžu byť posúdené ako porušenie povinností vyplývajúcich z právnych predpisov, prípadne ako neplnenie požiadaviek pre riadny výkon práce. S takýmto posúdením môže byť spojené uplatnenie príslušných právnych dôsledkov v akademickej, pracovnoprávnej, trestnoprávnej alebo disciplinárnej rovine.
4. Pôsobnosť Etickej komisie UMB a prijímanie podnetov a žiadostí v etickej oblasti upravuje Štatút a rokovací poriadok Etickej komisie UMB.

ŠTVRTÁ ČASŤ ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 11

1. Etický kódex UMB je možné meniť formou číslovaných dodatkov, ktoré podliehajú schváleniu Akademickým senátom UMB.
2. Zrušuje sa Etický kódex zamestnanca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorý bol schválený Akademickým senátom UMB dňa 21. februára 2011, a Etický kódex študenta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorý bol schválený Akademickým senátom UMB dňa 27. apríla 2015.
3. Tento Etický kódex UMB podľa § 9 ods. 1 písm. a) bod 1. zákona o vysokých školách schválil Akademický senát UMB na svojom zasadnutí dňa 12. septembra 2023.
4. Tento Etický kódex UMB nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho schválenia Akademickým senátom UMB.

.....
Ing. Barbora Mazúrová, PhD.
predsedníčka Akademického senátu UMB

.....
doc. PhDr. Miriam Martinkovičová, PhD.
predsedníčka Etickej komisie UMB